Kartell-Systemet og Omsætningen.

AF KNUD KORST

(Sluttet).

Alligevel er det ikke usandsynligt, at netop Arbejderpartierne i den kommende Tid vil gaa mere i Brechen for friere Tilstande i Økonomien; i Genève blev der jo alt nu slaaet et Slag for en friere Handel mellem Staterne, altsaa en Formindskelse af Toldmurene, og i Praksis har de samme Partier i deres Hjemlande gjort meget for at gaa imod Monopolerne. En Dag vil de sikkert ogsaa principielt tage Afstand fra Karteller og Monopoler.

Med den moderne Statsmagt og Kommunalforvaltning som Instrument skulde det ogsaa være muligt at bryde Monopoler, hvor dette findes fornødent, f. Eks. ved Oprettelse af offentlige Konkurrenceforetagender (I Tyskland findes der f. Eks. mange store Foretagender af denne Art). Ogsaa ved Hjælp af Toldpolitiken kan Staten influere paa Kartellerne, idet disse meget ofte kun kan trives i Ly af høje Toldmure. Vanskeligt kan det selvfølgelig blive at bekæmpe internationale Ringe som f. Eks. Olieringen; Staten kan ganske vist oprette et Indkøbsorgan, men hvis dette Organ er nødt til at købe Hovedparten af Olien hos Ringens Medlemmer, er der jo ikke vundet saa meget ved dette. Men i det store og hele skulde Statsmagten nok kunne hamle op med Monopolerne.

Ogsaa af en anden Grund kunde det se ud, som om det europæiske Kartelsystem har levet sin bedste Tid. Der foregaar nemlig utvivlsomt en Udhuling af mange Karteller indefra; de dygtigste og mest fremragende Medlemmer af Kartellerne kan jo ikke i Længden finde sig i, at deres Produktion er baandlagt; derfor ruster de sig, medens Kartellet bestaar, gennem Rationalisering, Opsamling af Kapital osv. til at sprænge Kartellet og rette et dødbringende Slag mod deres tidligere Kartelfæller. Det er f. Eks. højst rimeligt, at de tyske Staalproducenter frigør sig fra det internationale Kartel, naar dette udløber.

Man vil maaske spørge: Er den fri Konkurrence da ikke værre end Kartelsystemet? Ødelægger den ikke en Mængde bestaaende Kapital, bringer den ikke større Fortjeneste ind i Produktionsforholdene med Overproduktion det ene Øjeblik og Stilstand det næste? Hertil maa bemærkes, at skal de europæiske Industrier i Fremtiden have Sukces paa de østlige og oversøiske Markeder — og herpaa beror faktisk Befolkningernes materielle Velfærd — saa maa der have fundet en saadan Udrensningsproces Sted blandt de mange mindre egnede Bedrifter, at de tilbageværende kan faa et tilstrækkeligt stort Format og tilstrækkeligt Albuerum. Men dette tilvejebringes ikke, medens Kartellet bestaar. Til Belysning heraf kunde det være interessant at give en Beskrivelse af Tilstandene i den tyske Lokomotivindustri, men Pladshensyn gør dette umuligt.

Kort sagt: efter min Mening vil den europæiske Industri i det store og hele næppe kunne genvinde sin Stilling som Verdens Værksted ved Hjælp af Kartelsytemet; paa enkelte Omraader, hvor vor Verdensdel har Monopol, kan dette naturligvis give en Fordel paa Amerikas Bekostning, f. Eks. med Hensyn til Kali. Men hvor der skal konkurreres med Amerika, Japan osv. — og det er jo dog de fleste Omraader — duer dette System ikke i det lange Løb; derfor er Europas Fremtid utvivlsomt knyttet til friere økonomiske Tilstande — i den Forstand, at Hindringerne for Vareomsætningen mellem de europæiske Lande indbyrdes bliver ikvideret, og at Virksomhederne ikke har bundet sig overfor hinanden gennem Karteller o. l. Skal Befolkningernes Levestandard forbedres, er Produktionsbegrænsning gennem Monopolerne næppe den rette Vej.

Knud Korst.

FF

Fiskamarknaðarviðurskiftini í mars og april. Tá skipini fóru út fyrst í mars, var ikki nakað serliga gott útlit fyri fiskaprísi. Tey ófriðaligu politisku viðurskiftini í Spaniu og hitt harvið samanhangandi lága virði á sponskum peningi góðu ikki tær bestu vónir um høgan klippfiskaprís, tó uggaðu menn seg við, at peningsvirðið fór at hækka, eftir sum hin politiska ósemjan í Spaniu fell til ró. Í nakran mun sló tað eisini til. 31. mars ljóðaðu tíðindini frá danska konsulatinum í Barcelona til uttanríkisráðið soleiðis: Tilflutningur av føroyskum fiski 120 tons í síðstu viku. Prísirnir av pakkhúsi 112 til 115 pesetas pr. 50 kg fyri nr. 1. Allar byrgdir av klippfiski í Barcelona 600 tons. Í Bilbao og Tarragona vóru líknandi prísir og ikki stórur tilflutningur. 3. april ljóða tíðindini soleiðis: Eftir mánaðaðaruppgerðini frá konsulatinum í Barcelona hevur tilflutningurin av klippfiski verið 159 tons frá Íslandi, 298 tons frá Keypmannahavn.

Klippfiskasølan má sigast at vera heldur striltin, og grundin man helst vera, at prísirnir liggja heldur høgt uppi, 110—115 pesetas. Ja, minni mongdir av góðum fiski eru enntó seldar fyri 120. 155 tons av tí fiski, sum kom frá Keypmannahavn, var grønlandskur fiskur, sum komin er (helst frá Føroyum) yvir Keypmannahavn. Hetta var saltfiskur, og var hann væl fagnaður, tá hann var seldur bíligur og móti garanteraðari vekt. Prísurin fyri hendan fisk var 85—95 pesetas pr. 50 kg.

7. april segðist, at síðstu viku komu 56 tons av føroyskum og 1070 tons av íslendskum klippfiski til Barcelona, og vóru allar byrgdir har tá tilsamans ca. 1500 tons.

Sum ætlast kann av hesum álítandi tíðindum, sum komin eru eftir officiellum veg, vóru líkindini fyri sølu av góðum føroyskum klippfiski ikki ring fyrst í april mánaði; men her var tá ikki mikil fiskur í útboði. Væl var nakað av fiski fiskaður tá á Suðurlandinum, men ein stórur partur av honum varð seldur í Reykjavík til sera lágar prísir, 24—25 donsk oyr. pr. kg. Í Føroyum vóru fiskakeyparar tilreiðar at geva 30 donsk oyr. pr. kg; men illa gekkst at fáa nakað heim. Ein reiðari beyð so sama prís fyri fiskin í Reykjavík sum Íslendingar og tók hann heim við postskipunum. Tá ein tíð var umliðin, komu fleiri skip heim, og saltfiskurin var seldur fyri 30 oyr. pr. kg her, ja tveir keyparar her norðanfjørð góðu 32 og 33 fyri ein farm. Ímeðantíð komu flogboð frá kommissiónshandlarum uttanlands til umboðsmenn teirra her, at 30 oyr. pr. kg var nóg so stívur prísur fyri saltfiskin vegna tess, at teir nú kundu fáa vel bíligari føroyskan saltfisk í Íslandi.

Hetta er einki gott lag og prógvar til yvirmát, hvussu vitleyst tað er hjá Føroyingum at selja sín besta fisk til Íslendingar, áður enn teir føroysku exportørarnir hava fingið nakað at bjóða fram. Sjálvt um tað ikki er nakar stórur hópur av føroyskum fiski, Íslendingar hava at bjóða út fyri bíligan prís tíðliga á árinum, so er alt nógmikið til at festa prísin; og tað vita allir, sum fáast við at selja fisk, at er fyrst ein vissur prísur komin á við sølu, so er tað ilt at fáa prísin upp seinni.

Tað er tó vón til, at teir, sum fyrstir vera at fáa nakað turt ella $^3/_4$ turt av føroyskum fiski í ár, fáa ein toluligan prís, og mangir dugnaligir fiskakeyparar vóru tí í góðari tíð væl úti um seg eftir at keypa smærri mongdir, og nú er arbeiðið við at fáa hann turran sum snarast í fullari ferð.

Sum frá er frætt, er nógv at fiska, og tað er líkt til, at stórar mongdir koma heim um miðjan mei. Hvussu saltfiskaprísurin fer at liggja tá, er ovtíðliga at ætla nakað um enn.

Udefra.

DA PAVEN BLEV ARRESTERET

Da Paven for nylig under en Audiens modtog en Kannik fra Pinerolo i det nordvestlige Italien, fortalte han i Følge et italiensk Blad dænne om en lille Oplevelse, han havde haft, da han for nogle Aar siden endnu kun var Kardinal Achille Ratti.

Han var den Gang en ivrig Alpebestiger og begav sig en Morgen, da han opholdt sig hos Sognepræsten i Fenestrelle, ud paa en lang Tur i de cottiske Alper, nordvest for Pinerolo. Den første Del af Turen gik uden Vanskeligheder; men snart formørkede tunge Skyer Himlen, og han mødte da til alt Held en Jæger fra Torre Pellice, der tilbød at ledsage ham.

De to Bjærgbestigere, der begge talte Fransk, fortsatte Arm i Arm deres Vej og naaede efter en farlig Opstigning et øde Sted paa en Bjærgtop.

Pludselig hørte de Raab: »Hvem dér?«

Det var franske Gendarmer, der raabte de to Bjærgbestigere an for at undersøge deres Papirer. De havde uden at bemærke det overskredet Grænsen og var kommen ind paa fransk Territorium, hvor der netop afholdtes store Militærmanøvrer, og Gendarmerne havde Ordre til at arrestere alle de Civilpersoner, de traf paa Manøvre-Terrænet.

Den fremtidige Kirkefyrste og hans Ledsager blev saa ført bort af Gendarmerne og maatte tilbringe Resten af Dagen og den følgende Nat i Gendarmerivagtens Arrest, der kun var møbleret med nogle Halmmadrasser.

Den næste Morgen blev de, efter at deres Identitet var konstateret sat i Frihed; men Paven holder endnu af at mindes den Dag, da han som fransk Fange sad indespærret i et skummelt Fængsel og maatte sove paa en Halmmadras.

o

NATIONALE UDTRYK.

»Svenska Dagbladet« skrev forleden et morsomt lille Bidrag til Belysning af Folkeslagenes Karakter. Bladet gengav Udbrud, som Medlemmer af forskellige Nationer kommer med ved Efterretningen om en god Vens Bortgang.

Tyskeren siger: Det var trist! Den gode Kammerat!

Englænderen udtrykker sin Sorg med Ordene: Det var en Gentleman. Fred være med hans Minde!

Italieneren, der er livligere, gør Korsets Tegn og siger: Hellige Guds Moder! Maa hans Sjæl finde Vejen til Himlen!

Franskmanden berøres smærteligt af Nyheden og siger: Hans Minde vil aldrig blive glemt og hans Plads aldrig udfyldt af nogen anden.

Men Svenskeren derimod siger: A'fan, är Pettersson död!

o

ET KOSTBART BOGSTAV

Det store engelske Jernbaneselskab »Great Western Railway« har paa et Aar sparet 7000 Pund Sterling ved at udelade R'et af Forbogstaverne G. W. R. paa Vogne, Skilte, Stationer osv.

Lýsingar

HAVNAR
KOL- & CEMENTHANDIL

☆ GODE KVALITETER ☆ BILLIGE PRISER ☆

— KONTOR I HOLM JACOBSENS BYGNING I VÁGSBOTN —

TELEFON 172 — 208 TELGR. ADR.: KOLCEMENT

Firestone

Footwear Company.

Besta slags **gummi arbeiðsskógvar** við hvítum sólum.

Besta slags **gummistyvlar** við hvítum sólum.

Fiskimannastyvlin **„Pacific“.**

Lørlítsskógvar við gummisólum.

UMBOÐSMAÐUR FYRI FØROYAR:
POUL HANSEN
Telf. 61. Tórshavn. Telf. 61.
Telgr.: Veritas.

AÐALGOYMSLA:
BERNHARD KJÆR
Gothersgade 49, Møntergaarden
København K.
Telgr.: Holmstrom.

ÍSVIRKI

keypir góðar, fersksaltaðar lippur — lippurnar mega í salt skjótast møguligt. — Prísurin liggur um 50 oyr. kg.

ÍSVIRKI

Handilstøð.

Kálksalpetur, Superfosfat, Kalitød og **liðug blandaðu eplatød** eru nú at fáa fyri lættan prís og sendast fraktfrí til tey pláss, sum før, ið sigla frá Havnini, koma til.

— Spyrji um prís! —

J. Lambaa.
Telf. 89.

Embætið sum klokkari við Havnar kirkju

er leyst. Tann, sum hevur hug at søkja tað, er biðin um at venda sær til sóknaprestin J. Dahl innan 8. maj.

Hjá honum fæst eisini greiðligari at vita um lønviðurskifti og annað.

Meinigheitsráðið.

FR. SKIPAFELAGIÐ FØROYAR

· TÓRSHAVN ·

TELF.: 171 & 209 — TELEGR.: SKIPAFELAGID

Allir rættir Føroyingar

taka bert vørur og ferðast einans við førum skipafelagsins.

P/f.
Skipafelagið Føroyar.

En god, brugt, lukket
Person-Automobil
er billig til Salg.
Wenzel Petersen & Vilh. Nielsen,
Thorshavn.

Tandlæge Kaaber
praktiserer atter i Thorshavn paa Tinganæs fra 3. Paaskedag.

RABARBER
-VICTORIA-
KRAFTIGE PLANTER FAAS NU HOS
TROND HANSEN
TELF. 146.

Til Canada
med
Cunard og **White Star Linien.**
Alle Oplysninger ved Jens av Reyni, Thorshavn, eller C. Mogensen, Nyhavn 1, København.

Husholdningsskolen.
6 Dages Kursus for Husmødre begynder 28. April. Ubemidlede Understøttelse.
Sommerskolen beg. 6. Maj.
Naina Scharla.